

Υφάντρες και βυζαντινές εκκλησίες από το Γεράκι Λακωνίας στο πιλοτικό πρόγραμμα «Γέφυρα»

/ [Παιδεία και Πολιτισμός](#)

Κάτι πολύ ενδιαφέρον συμβαίνει αυτή την περίοδο στο Γεράκι Λακωνίας, τον πανέμορφο τόπο με τα μοναδικά υφαντά, τις ξακουστές βυζαντινές εκκλησίες και το καλοδιατηρημένο μεσαιωνικό κάστρο.

«Οκτώ υποψήφιοι διδάκτορες και δύο καθηγητές βρίσκονται στο **Γεράκι Λακωνίας** και πραγματοποιούν το πιλοτικό πρόγραμμα 'Γέφυρα' το οποίο θα διαρκέσει τρία συνεχόμενα χρόνια. Στόχοι μας είναι η εκπόνηση έρευνας για την υφαντουργική παράδοση στο Γεράκι από την αρχαία, μεσαιωνική και σύγχρονη περίοδο, η καταγραφή υφαντριών και κιλιμιών από τον 17ο αιώνα (1686) μέχρι και τη σύγχρονη εποχή. Επίσης, η βιντεοσκόπηση και παράλληλα διεξαγωγή συνεντεύξεων με σύγχρονες υφάντρες και τοπικούς ιστορικούς, οι οποίοι μοιράζονται ιστορικά γεγονότα, πληροφορίες για την υφαντουργική (από παλαιότερες γενιές μέχρι σήμερα), τις **φυτικές βαφές** από τοπικά φυτά και βότανα που χρησιμοποιούσαν γυναίκες από παλαιότερες γενιές για να βάφουν πρόβιο μαλλί, τα προικοσύμφωνα, καθώς και σε ποιες περιοχές πουλούσαν τα κιλίμια τους υφάντρες από το Γεράκι»

, πληροφορεί το ΑΠΕ-ΜΠΕ η **Σοφία Πιτούλη** από το Πανεπιστήμιο της Καλιφόρνιας, **Λος Άντζελες** (UCLA). Η ίδια είναι υπεύθυνη του project στο Γεράκι, που πραγματοποιείται στο πλαίσιο του πιλοτικού προγράμματος «Γέφυρα», το οποίο θα διαρκέσει τρία συνεχόμενα χρόνια και υλοποιείται με τη συνεργασία των **Κέντρων Ελληνικών Σπουδών Σταύρος Νιάρχος** στα πανεπιστήμια UCLA των ΗΠΑ και Simon Fraser University (SFU), στο Βανκούβερ του **Καναδά**.

«Για τους σκοπούς του προγράμματος έχουμε συνεργαστεί με τον **Πολιτιστικό Σύλλογο Γερωνθρών**, την Εφορεία Αρχαιοτήτων Λακωνίας και το Vrije Universiteit Amsterdam. Επίσης, μας στηρίζει και ο **Δήμος Βέρδος**, δήμαρχος του **Δήμου Ευρώτα** και το Vamvakou Revival», συμπληρώνει η Σ. Πιτούλη. Και πώς προέκυψε το ενδιαφέρον για το πρόγραμμα αυτό; «Μετά από μια επίσκεψη στο Γεράκι πέρυσι και συγκεκριμένα στη **Δομή Υφαντουργικής**, γνωρίσαμε την **Χρυσούλα Σταματοπούλου**, η οποία μας μίλησε για την παράδοση υφαντουργικής στην περιοχή και τους στόχους της Δομής. Στο Γεράκι μάς εντυπωσίασε και μάς συγκίνησε η αγάπη που έχουν οι υφάντριες γι' αυτό που κάνουν, καθώς και οι προσπάθειες και η υπομονή τους να διατηρήσουν αυτή την πλούσια παράδοση. Ένας από τους στόχους του προγράμματος είναι η κοινωνική προσέγγιση και συμμετοχή της κοινότητας στην έρευνά μας. Ως εκ τούτου, οι στόχοι μας συνάδουν με την εικόνα που είδαμε στο Γεράκι», μας απαντά.

Το πρόγραμμα, που ολοκληρώθηκε αυτές τις μέρες, ήταν ποικίλο και οι ερευνητές προχώρησαν σε πολλές δραστηριότητες. «Οι υποψήφιοι διδάκτορες, με τη συμμετοχή του Οργανισμού Γη, βάψαμε μαλλί με φυτικές βαφές από τοπικά φυτά. Στόχος είναι να ανεξαρτητοποιηθεί η Δομή υφαντουργικής στο Γεράκι από την εργοστασιακή παραγωγή, ώστε να μπορέσουν οι υφάντριες να προμηθεύονται μαλλί τοπικά καθώς και να το βάφουν, μία ενέργεια η οποία εκτός από βιώσιμη, θα είναι και επωφελής για το περιβάλλον» επισημαίνει. Μέρος του προγράμματος αποτελεί και η φωτογράφιση του διακόσμου **βυζαντινών εκκλησιών** στο Γεράκι, όπως επίσης και στο κάστρο του, καθώς και σε γειτονικές περιοχές, με σκοπό «να εντοπιστούν πιθανώς διαχρονικά μοτίβα και να χρησιμοποιηθούν βυζαντινά μοτίβα ως σχέδια στα υφαντά της Δομής».

Την ομάδα του προγράμματος διευθύνουν οι καθηγητές της **Βυζαντινής Ιστορίας και Τέχνης**, **Σάρον Γκέρστελ** (UCLA) και Δημήτρης Κράλλης (SFU). Επιπρόσθετα, πολλοί από τους υποψήφιους διδάκτορες είναι βυζαντινολόγοι, ενώ μερικοί ασχολούνται με **Αρχαία Ελληνική και Ρωμαϊκή Αρχαιολογία**. «Όπως είναι φυσικό, μας προσέλκυσε το Γεράκι λόγω της πλούσιας αρχαίας και βυζαντινής ιστορίας και τέχνης που διαθέτει. Οι **βυζαντινές εκκλησίες** είναι πάρα πολλές γύρω από το χωριό και έχουν ανακαλυφτεί αρχαία βαρίδια

υφαντουργικής στο κάστρο. Οι κάτοικοι στο Γεράκι είναι περήφανοι για την ιστορία του τόπου τους και αυτό αναδεικνύεται σήμερα με διάφορους τρόπους από την τοπική κοινωνία», τονίζει η υπεύθυνη του προγράμματος.

Τα αποτελέσματα της έρευνας, που θα είναι έτοιμα τον Ιανουάριο 2024, θα αποτυπωθούν σε βιβλίο (σε ψηφιακή ή φυσική μορφή) και θα αναρτηθούν σε ιστοσελίδα του προγράμματος την οποία θα διαχειρίζεται η τοπική κοινότητα. Το βιβλίο θα περιέχει κεφάλαια που θα συντάξουν ακαδημαϊκοί και ιστορικοί, οι οποίοι θα αναφέρονται στην ιστορία της υφαντουργικής από την αρχαιότητα, τον μεσαίωνα και τη σύγχρονη εποχή, καθώς και στην ιστορία του **Γερακιού**. Επίσης, μέρος της ιστοσελίδας θα πληροφορεί για τα ίδια τα κιλίμια, αλλά και για τη χρήση και τις βαφές τους, τις υφάντρες που τα ύφαιναν κ.ά. Τέλος, η ιστοσελίδα θα διαθέτει ηλεκτρονικό κατάστημα (e-shop), στο οποίο θα μπορούν οι υφάντρες να διαθέσουν τα κιλίμια τους προς πώληση και να εισπράττουν τα έσοδα οι ίδιες αποκλειστικά.

Το πιλοτικό πρόγραμμα «Γέφυρα», που υλοποιείται με χρηματοδότηση του **Ιδρύματος Στ. Νιάρχος**, ασχολήθηκε πρώτη φορά με τη συγκεκριμένη θεματική, με τις επόμενες θεματικές να βρίσκονται σε διαδικασία εξερεύνησης. «Καθώς το πρόγραμμα έχει συνολική διάρκεια τα 3 χρόνια, τη δεδομένη στιγμή είμαστε σε διαδικασία εξεύρεσης του προγράμματος για την επομένη ερευνητική περίοδο, δηλαδή το καλοκαίρι του 2024», καταλήγει στο ΑΠΕ-ΜΠΕ η Σ. Πιτούλη.